

KORTE GLINT FRA KRIGEN

BALTISKE. Landflyktige lettene og litauere i stort antall, som var blitt drept til døden, er blitt berødet, meddelte den lettiske frontans Dugavas Vanagi. Videre har baltiske soldater som hadde gjort seg skyldig i ulydighet, fått betinget død. Disse handlinger motiveres med at situasjonen i Baltikum for tyskernes er så alvorlig at man ikke kan unnvære en eneste soldat, og at det derfor må tas hensyn til forskjellige formidende omstendigheter.

BULGARIA. Sofia er blitt lagt fullstendig i ruiner, meddeles fra Bulgaria over Budapest. Mange bare de offentlige bygningene, men også flertallet av bostedskvarterene er blitt sterkt ødelagt, eller helt utslått. Byen har ikke lenger noen forbindelse med utlandet. Antallet døde ofre i Sofia betegnes som uoverraskende stort først og fremst fordi de fleste av byens bygninger var gammelgasse, og fordi byen savner ordentlige beskyttelsesraa. Politiet og de militære har områ ikke rukket å prøve fra alle de lik som ligger begravet under ruinene.

BELGIA. De belgiske landbrukere har fått en ny plage, meddelte den fri Belgia-radio. Antallet desertere fra okkupasjonsstyrkene er nemlig øket betraktelig, og de holder seg skjult på landsbygden. Disse desertere, som på grunn av frykt for forræderi ikke kan observeres av den belgiske underjordiske bevegelse, har tatt med seg både våpen og øvrig utrustning, og drevet av sult søker de ingen midler for å skaffe seg mat. En stor del av de overfall som har funnet sted mot belgiske jordbrukere og deres gårder, må tilskrives disse desertere.

DANMARK. Det fortelles at de Romer skulle forlate København, særlig det seg en marineskvadron utenfor Hotel d'Angleterre for å se ham vel avsted. Da bilen var kjørt, ble det stående en flukk tilbake. "Hva står dere og venter på?" spurte politifolk som var kommet til. "Romer er jo reist!" "Vi venter ikke på Romer, men på Montgomey," var svaret. Han kommer jo bestandig ikke etter!"

ENGLAND. Generalfeltmarsjallens erklæring til England markerer siste fase i planleggingen av invasjonen på kontinentet, skriver Londonpressen den 17. januar. All tingsarbeide er allerede undergjort, og den gjestår praktisk talt bare finpussingen, og at Eisenhower blir kjørt med sine medarbeidere. Så kan spillet begynne. Så godt som samtlige invasionsledere befinner seg nå i de nødlige høykvarterene i England, meddeles videre, og det gjestår bare et par utnevelser for at hele invasionsstyrket skal være komplett.

Winston Churchill gjorde den 18. januar en for ham typisk entré i underhuset, som nesten fikk et chokk. Han gikk opp i mørket bak talermandens stol i parlamentsalen, som om han bare hadde vært ute et lite øyeblikk, og gikk ned raskt og smittet fra til sin plass på regjeringsbenken hvor han satte seg mellom sin stadsfortrøder Attlee og krigsministeren sir James Grigg. Ryktet om at han var kommet til London hadde ennå ikke nådd underhusets komitéer. Medlemmene ville ikke tro sine egne øyne, men i neste øyeblikk brøket bifallsrånet den populære regjeringssjef.

Churchill er nå i "korsende" form, forteller hans sekretær og kolleger, og beskriver entusiastisk den første arbeidsdags program etter sykdommen. Det omfattet blant annet: Gjennomgåelse av en stor bunnsprosenserende saker; diktet av et snes promemoriaer, konfidentele samtaler med minst et dusin militærdepartement, samt endelig møte med krigskabinetet. Videre gikk han å besvare et dusin spørsmål i underhuset, og lunchet med kongen i Buckingham Palace. Da en angstelig konservativ i underhuset spurte, om han ikke skjøt å avslutte en del av sitt arbeid, svarte Churchill

med å gjøre "jeg bryr" for hele underhuset under ringende latter-salver, og meddelte at han ikke akter å gjøre noen forandringer i sitt løvesett.

FRANKRIKE. Folkestandsbevegelsen i Frankrike har nettopp i Lyon utført sitt hittil smarteste kupp, idet et falskt opplegg av Lyonavisen Nouvelle liste av partisanene ble distribuert til alle kiosker og andre salgesteder i byen, mens den ekte avis ble konfiskert av en partisanavdeling. Da politiet grep inn, viste det seg at så godt som samtlige aviser var blitt solgt.

Rumania. Støtten i Rumania blir stadig mere nervøs etter-se da russiske framrykking fortsetter. I militære kretser forklarer det, at hvis ikke den røde armées effektivitet kan depones så kommer russerne innen halvannen eller to måneder til å ha nådd fram til Rumanias grenser. Sørlige ministerier i Bukarest har allerede begynt å føre viktige brevninger og statsakter bort fra hovedstaden. Evakueringen av civilbefolkningen fra Transilvania, Bessarabia og Bukovina påskyndes. De stadig større troppe- og materieltransporter har gjort det nødvendig å forby alle privatpersoner å reise på jernbanene uten spesiell tillatelse.

SVERIGE. Sveriges Radikale Kvinnoforbund har med tanke på det fremtidige gode forhold mellom Sverige og Norge tilstillet statsminister Per Albin Hansson følgende forslag:

Spørsmålet om permitteringstrafikken er etter vår mening ikke brakt ut av verden? og med at permitteringstrafikken er opphørt. Uansett om det kan fastslås at Sverige har brutt Haag-konvensjonens bestemmelser eller ikke har vår handling må skadet Norges interesser, særlig begge folks rettsfølelse og sterkt belastet vårt forhold til Norge. Den skadelige innvirkning dette kan komme til å få på de fremtidige relasjoner mellom de to land må imidlertid ikke bare gjennom hjelpevirkning.

I følge konvensjonen mellom Sverige og Norge av 26. november 1925, art. 2, har vi mulighet til å henskyte alle slags tvister til voldgift "for å avgjøres etter grunnsetningene for rett og billighet". Etter vår mening blir Sverige henstille til Norges regjering at spørsmålet om permitteringstrafikken må opptas i overensstemmende med nevnte konvensjon. Vi ansar at det er viktig at spørsmålet om den godtgjørelse, som rett og billighet krever, opptas til behandling på svensk initiativ.

Vi henstiller derfor til den svenske regjering snarest mulig å søke kontakt med den norske regjering i denne anledning, og dermed gi uttrykk for det svenske folks dypt følte ønske om forståelse med sitt broderfolk.

UNGARN. Ungarn fratok den 27. desember ca. 1 000 ungarske borgere deres statsborgerskap - det var såkalte Volksdeutsche som frivillig hadde gått i tysk militærtjeneste. Ingen vernpliktige ungarske tillates å reise utenlands. Det meddeles også fra Ungarn at det daværende naziparti har mistet 95% av sine medlemmer.

TYSKLAND. Hittil ukjente tyske merker har opptrådt på noen brev fra det Tredje Rike til Sveits. De er helt lik de vanlige tyske merker, men Hitlers bilde er erstattet med Himmlers. De tyske myndigheter har uttalt, at slike merker ikke eksisterer. Men hvordan kan de faktisk sveitsere ha mottatt brev fra Tyskland med disse Himmlermerker, og stampet av det tyske postverket? Det er mange som mener at postverket hadde forberedt seg på et Führer-skifte, og av ren misforståelse er noen av de nye merker sluppet ut.

Flygmas kraftige styrker svære bombefly av den amerikanske strategiske flystyrke i Europa, eskortert av jagerfly med stor aksjonsradius angrep i dag de tyske flyfabrikkene ved Braunschweig. Kanadiske og andre allierte fly foretok fire angrepet stoffakter for å understøtte amerikanerne. Britiske Typhoon jagerfly skjøt ned 11 tyske fly under toktet mot Nord-Frankrike i dag, men mistet selv, etter det som foreløpig er kjent, ingen maskiner. - 2000 allierte fly deltok i går i to kraftige slag mot Tyskland. Amerikanerne bombet Frankfurt en halv dag, mens RAF angrep Berlin for annen gang på natt. 800 svære amerikanske bombefly, eskortert av 700 jagerfly deltok i angrepet mot Frankfurt som var det største amerikanske dagangrep hittil i denne krigen. Mindre enn 4 % av bombeflyene og under 3 % av den samlede flystyrke gikk tapt. 100 tyske jagerfly ble skutt ned, mens 31 amerikanske bombefly og 13 jagere ikke er vendt tilbake. Forsiden jagermotstand var det kraftig tysk luftvernild.

Dagens kommunike fra den tyske overkommando melder om alvorlige skader og mange branner i byen.

Lancaster- og Halifax-fly utførte det siste nattangrepet mot Berlin. Svenske kommandocenter melder at Tempelhof flyplass er satt ut av virksomhet, en luftflotillon til Sverige måtte overføres til Skövde. - Britiske kassettfly fortsatte i natt luftoffensiven mot Vest-Europa med nye angrep mot Vest-Tyskland og Nord-Frankrike uten å lide tap. - Blitt til i dag foretok RAF dessuten en av krigens største minomagnusoperasjoner og angrep bussuten mål i Nordvest-Tyskland, hvorved 47 bombefly gikk tapt. - Under mindre tyske represalliangrep mot Storbritannia i natt ble minst tre fly skutt ned.

Sørfronten. På den brede arns hovedfront har amerikanerne utvidet sitt brekete på vestsiden av Garigliano-elva og tatt tre høyder til nordvest for Casselforte. På midtavsnittet har tyskerne ledet Rapido-elva inn i et nytt løp og har dermed oversvømt vegen fra Cassino og nordover som amerikanerne hadde fått herrdomme over. Mange tyske fanger er tatt i dette avsnitt. - Opp i fjellene har franskmennene avvist hoffige tyske notangrep og drøvt en kilo inn i Gustav-linjen, den de har tatt tre høyder. - Landgangstroppene fra brekete ved Anzio har avsted videre inn i landet og innført en landsby på vegen mellom Anzio og Albano. Løstørser har de på sin framrykking innført tre andre landsbyer, hvorav en ligger 24 km fra Nettuno. Det er tatt 600 fanger siden den første landgang.

Allierte flystyrker foretok i går over 1300 utfall. Her det byttes fra støttoperasjoner for troppene til lands var hoveddelen jernbanestegg i Bologna og havnen i Ancona. Flere tyske fly ble skutt ned, de allierte mistet tre maskiner. To allierte fly som ble meldt savnet torsdag har siden landet i god behold med sine mannskap. - Fredag gjorde det allierte flyvop over 150 utfall og notiet sterke angrep mot jernbaner og flyplasser i Italia. På bekostning av fem av sine egne fly skjøt de ned 36 tyske fly, hvorav 21 over de allierte brekete.

Det ble meldt at tyskerne har overført fly fra Balkan fra å røde bot av flyangrep i Italia. BBC opplyser at det allierte flyvop i Italia er så effektivt at tyskerne helt har måttet innstille sine overføringer av tropper med fly om dagen ivers over Italia.

Jugoslaverne har avbrutt banen fra Prizjedor til Sosanski Novi på flere punkter. Et annet sted i Vest-Bosnia har tyske tropper tatt et stort nederlag. - Et felles møte av offiserer og menige i den jugoslaviske folkhæren i Russland har sendt hilsmningsbegraet til marskalk Stalin, general Tito og det jugoslaviske folk.

Østfronten. Det siste russiske kommunike melder at den røde arme hurtig utnytter de muligheter som erobringen av krefpunktet Ilyvo Sokolniki, nord for Nevel, byr på. Franskulle russiske tropper fortsatter framrykkingen mot den latviske grensen, mens andre enheter holder på å rydde opp i omgaven av byen blant de som tyske bydelingene som er igjen av de 70 tyske divisjonene som var satt inn for å forsvarer byen. Det plutselige angrepet

kom overraskende på tyskerne. Byen ble ikke ermet ved et frontalangrep men tatt med storm i går kveld etter en rekke koordinerte slag fra flere retninger, noe som forvirret tyskerne som ikke kunne bli klar over hva som var hovedangrepet. - Vest for Leningrad er tyskerne på fullt tilbakegang på bred front i retning av elva Luga og den estniske grensen. Russerne rykker jevnt og sikkert fram mot byen Luga fra to kanter. Det ene angrepet kommer nordfra fra Gatsjina-elva, det andre fra Vest Tings jernbanen fra Novgorod. De to framstøt betyr en alvorlig trusel for den anselige mengde tyskere i den franske kilen foran Leningrad, som derved står i fare for å bli innringet. Det ble meldt i går at russerne står mindre enn 50 km fra den estniske grensen. - Det ble meldt i dag at russerne hadde innført Luban mellom Iosero og Tsjudovo på hovedjernbanelinjen Moskva-Leningrad. Derved var det bare knutepunktet Tsjudovo som var i tyskernes hender, i dag kommer et meldingen om at også denne byen er tatt, slik at hele banen er rensket. Russiske jernbanearbeidere er allerede i ferd med å sette banen i brukbar stand.

Det eneste utbrykk i de russiske seiersmeldinger kommer fra sørfronten i det dagens kommunike fra den røde arme melder om russisk tilbakevekting i Vinnitsa-området. De tyske notangrep tvang russerne til å rømme flere landsbyer, men tyskerne hadde store tap i menneskelig og materielle. Den tyske melding i går om at tyskerne hadde evakuert Sajeia vest for Tsjerkassy er også ikke blitt bekreftet fra Moskva.

Den engelske sendemann i Russland, Clarker, er kommet tilbake til Moskva etter et kort besøk i London.

Observer inneholder i dag en artikkel av en russisk forfatter som bringer klarhet i den russiske melding fredag om forestående viktige forandringer i den russiske utenrikspolitiske ledelse. Det er meningen at Sovjetsamveldet for all ikke lenger kommer til å opptre utad som en enkelt makt i forholdet til de andre stater. Sentralregjeringen i Moskva kommer til å tre i bakgrunnen, mens regjeringene for de 16 sovjetrepublikker vil få en mere selvstendig stilling. Det antydes at det snart kan ventes utnevelselse av 15 nye utenriksministre, de enkelte republikker vil kunne få egne diplomatiske representanter i visse fremmede stater. I diplomatisk henseende vil for eks. Ukraina eller Øststatsstatene stå i samme forhold til Sovjetsamveldet som Canada, New Zealand eller Australia til Det britiske samveldet. Det undersøkes i tidertid et en slik endring av konstitusjonen må sanksjoneres av det øverste sovjetråd, som i disse dager er trett sammen til et eksterordinært møte i Moskva. Reformen henger sammen med den endrede militære og politiske situasjon som er inntrådt i og med at russerne normer seg den estniske grensen. Det baltiske spørsmål er trådt i forgrunnen, og en venter at de baltiske land vil bli beroliget med hensyn til den form som selvstyre de kan gjøre regning med innenfor Sovjetsamveldet. Uten de polsk-russiske uoverensstemmelser har åpenbart hatt betydning for den omdannede konstitusjonsendring, som vil gjøre Sovjetsamveldet til et forbund av republikker.

Finland. Ifølge tyske kilder er det på tale at sjefen for det henholdsvis finske politif, Antoni, skal gå av. Meldingen har vakt tilfredshet i alle frie land, som har funnet det merkelig at et land som kaller seg demokratisk finner seg i å ha en gestapoleder som arbeider i Hitlers fotspor. En venter at Finland snart vil kutter seg ned et par av Antoni's verste håndlangere, medlemmer av nazipolitiket, som bl.a. har gjort og skyldig i å plassere kompromitterende dokumenter hos helt uskyldige mennesker, og har forestått at estniske kommunistiske flyktninger er blitt utlevert til Tyskland.

Hitlers tale. I anledning av 11-årsdagen for notavertagelsen har Hitler holdt en tale som bare varte i 20 minutter. Den atskiller seg således vesentlig fra de vanlige kjenpetaler som Hitler har holdt ved dette høye. Den berørte overhode ikke den aktuelle krigssituasjon. Det mest bemerkelsesverdige i talen var en appell til Storbritannia: Uten Englands hjelp kan Europa ikke reddes fra bolsjevismen.